

1.

Денят, в който светът ми се разпадна, започна под тъмносино безоблачно небе. Беше мразовит петък в седмицата преди Деня на благодарността. Оттогава често се питам дали бих могла да го предвидя. Защо не бях забелязала нищо? Как бе възможно да се очертава такова съдбоносно събитие в живота ми, без да заподозра абсолютно нищо? Точно аз, която ненавиждах изненадите. Която максимално съвестно се подготвях за всичко, за всяко съдебно заседание, всяко пътуване, дори за излет през уикенда или кулинарна вечер с познати. Не обичах да предоставям нищо на случайността. Трудно понасях неочакваното. Не бях сред привържениците му.

Ейми беше сигурна, че е имало първи симптоми. Винаги имало. Просто сме били затънали до гуша в делника си. Пленници на рутината, загубили усет за признаците.

За малките истории, които ни разказват големи неща.

Убедена беше, че всеки човек е най-голямата загадка за себе си и доживотната ни задача е да се доближим до решението на тази загадка. Колкото до решението, твърдеше, че никога нямало да го намерим. Трябвало обаче да поемем пътя към него. Независимо колко е дълъг или къде ни води.

Не бях сигурна. С Ейми често бяхме на различно мнение. Кое не означаваше, че в този случай не бях съгласна донякъде с нея. В предходните месеци навярно е имало моменти, които биха могли да ме предупредят. Но колко време можем да прекарваме ден след ден във вслушване в себе си, за да разчетем евентуални сигнали и признаци за нещо?

Не съм от хората, които веднага тълкуват всяка физическа промяна като белег на нарушеното си психическо равновесие.

Червените пъпчици по врата, които за броени дни се превърнаха в болезнен парещ обрив, останал необясним за лекарите, и след няколко седмици изчезнаха също така внезапно, както се бяха появили, може би се дължаха на редица причини. Периодичният шум в ушите също. Безсънието ми. Нарастващата раздразнителност и нетърпеливостта, чиято мишена в повечето случаи бях аз самата. И двете състояния не ми бяха непознати, но ги отдавах на натоварването в кантората. Цената, която всеки от офиса плащаше и бе готов да плаща. Не се оплаквах.

Писмото беше в средата на бюрото ми. Леко измачкано, в светлосин плик за въздушна поща, каквито днес почти не се използват. Веднага познах почерка му. Никой не пишеше с такова увлечение. Само той отделяше време да превръща писмата в малки произведения на изкуството. Извивките бяха изрисувани толкова прецизно с черно мастило, все едно бяха калиграфирани. Всяка буква – подарък. Две ситно изписани страници, всеки ред – плод на старание и страст. А на тях са способни единствено хора, за които писането е дарба, достойна за по-голямо уважение, отколкото получават.

На плика бе залепена американска марка. Навярно го беше дал на някой турист, това бе най-бързият и сигурен начин. Погледнах часовника си. След две минути започваше следващото съвещание, няхах достатъчно време да прочета цялото писмо, но изгарях от любопитство. Отворих плика и хвърлих бегъл поглед върху първите редове.

Калау, девети ноември

две хиляди и шеста година

Скъпа ми сестричке,

Надявам се... те заварва... добро здраве. Моля... мълчание... последен път... няколко реда...?

Цяла вечност... болна... скоро ще умре... идва, друг си отива... животът... колко бързо се върти твоят свят.

Вчера... нещо странно. Една жена рухнала мъртва... помолила за прошка... сълзи... колкото фъстъци...

Енергично чукане на вратата ме върна в реалността. На прага бе застанал Мълиган. Едрата му мускулиста фигура почти запълваше рамката. Искаше ми се да го помоля за миг търпение. Писмо от брат ми от Бирма. Малко произведение на изкуството, което... Той се усмихна, преди да успее да изрека и дума, потупа с пръст големия си ръчен часовник. Кимнах. Мълиган бе един от партньорите в „Саймън & Кунс“, най-добрият ни адвокат, но от сълзи колкото фъстъци не разбираше. От букви като подарък – също. Почеркът му беше нечетлив.

Другите колеги вече чакаха. Ухаеше на прясно сварено кафе. Марк пхна последната хапка от кексчето в устата си и ми се ухили. Бяхме се обзаложили дали до Коледа ще успее да свали пет килограма. Щом седнахме, разговорите утихнаха. Другата седмица трябваше да внесем искова молба от името на най-важния си клиент. Сложен казус. Нарушения на авторското право, пиратски копия от Америка и Китай, предполагаем стопански шпионаж. Международно икономическо право. Обезщетение от поне сто милиона долара. Всяка минута беше скъпа.

Мълиган пусна една след друга четири бучки захар в кафето си, разбърка го най-спокойно и изчака да настъпи пълна тишина. Заговори тихо, но плътният му глас въпреки това стигаше до най-далечното кътче на стаята. Аз обаче още след първите изречения почувствах, че ми е трудно да следя думите му. Опитах да се съсредоточа върху тях, ала нещо ме теглеше навън. Надалеч от тази стая. Надалеч от този свят на подозрения, обвинения, нападки и контранападки.

Замислих се за брат си в Бирма. Сякаш не ми беше написал писмо, а беше пред очите ми. Сетих се за първата ни среща в западната чайна в Калау. Как се взираше в мен, как внезапно стана и се запъти към масата ми. С пожълтяла от годините бяла риза, избеляло от пране лонджи, износени джапанки. Моят полубрат, за когото не знаех, дори не подозирах. Бях го взела за беден старец, който се канеше да ми поиска милостиня. Спомних си как седна до мен, за да ми зададе един въпрос. „Вярвате ли в любовта, Джулия?“ И до днес чувам звука на гласа му в ушите си. Като че ли времето беше спряло за този въпрос. Тогава неволно избухнах в смях – а той запази спокойствие.

Докато Мълиган обясняваше нещо за „стойността на интелектуалната собственост“, отново си припомних първите му изречения. Дума по дума. „Говоря сериозно“, невъзмутимо продължи Ю Ба след изблика ми на смях. „Говоря за любовта, която кара слепите да прогледнат. За любовта, която е по-силна от страха. Говоря за любовта, която вдъхва смисъл на живота...“

Не, отговорих му по някое време. Не, не вярвам в нея.

В следващите дни той промени схващането ми. Но сега? Близо десет години по-късно? Дали все още вярвах в силата, която кара слепите да прогледнат? Дали бях успяла да убедя някого от седналите около мен, че човек може да триумфира над себелюбието? Щяха да ми се изсмеят.

Мълиган говореше за „най-важния случай в годината... затова ние трябва...“
Още веднъж напрегнах всички сили да се съсредоточа, ала мислите ми се носеха надалеч, безволеви, като парче дърво, с което си играят вълните.

– Джулия. – Мълиган ме издърпа обратно в Манхатън. – Твой ред е.

Кимнах му, хвърлих безпомощен поглед на бележките си, тъкмо щях да започна с няколко стандартни изречения, когато ме спря боязлив шепот.

Езикът ми се заплете.

Коя си ти?

Едва-едва промълвено и въпреки това добре доловимо.

Коя си ти?

Женски глас. Все още тих, но ясен и отчетлив.

Хвърлих поглед през дясното си рамо, за да видя кой ме прекъсна точно в този момент с такъв въпрос. Никой.

Откъде другаде би могъл да дойде гласът?

Коя си ти?

Неволно се обърнах наляво. Нищо. Шепот в нищото.

Какво искат от теб тези мъже?

Напрегната тишина наоколо. Вдишах и издишах дълбоко. Стана ми топло. Мълчах със свито сърце и сведен поглед. Някой се прокашля.

Внимавай с тях.

– Джулия?

Нито дума. Дори една-едничка. Задух. Откъде идваше този глас? Кой ми говореше? Какво искаше? Защо трябваше да се пазя от колегите си?

– Можеш да започнеш. Целите сме в слух.

Нарастващото нетърпение на Мълиган.

Трябва да си много предпазлива. Внимавай какво казваш. Внимавай кого гледаш.

Вдигнах глава и предпазливо плъзнах поглед по присъстващите. Неспokoйното поклащане на тела. Загрижената физиономия на Марк, той страдаше заедно с мен. По широкото лице на Франк пробягна подигравателна усмивка. Сякаш открай време бе подозирал, че ще дойде денят, в който няма да издържа на напрежението и ще се проваля с гръм и трясък.

Не им се доверявай, все едно какво казват.

Гласът ме стисна за гърлото. Бях като парализирана. Лицата заиграха пред очите ми. Изпотени ръце. Усетих как сърцето ми заби по-бързо

– Джулия, да не ти е зле?

Никой няма да ти помогне.

– Извинете – продумах.

Веднага отново се възцари спокойствие. Гласът ми бе прозвучал по-силно от необходимото. По-скоро като вик, отколкото като учтива молба за внимание. Техните погледи. Последвалата тишина. Зави ми се свят. Бях на ръба да се сринна.

– Искаш ли да пийнеш нещо?

Прозвуча загрижено. Или се мамех? Трябваше ли да се пазя?

Не казвай нищо. Мълчи.

Пред мен зейна тъмна бездна, нарастваща с всяка изминала секунда. Искях да се скрия, да се спотая някъде. Какво ме прихващаше? Чувах глас, силен и недвусмислен. Глас, който не можех да контролирам. Глас на чужда жена. В мен. Усещах как ставам все по-малка. Все по-малка и безпомощна. Не бих могла да изрека нито дума, докато в главата ми не настъпеше покой. Посегнах към ушите си и няколко пъти ги настиснах силно, както правех,

когато периодичният шум в тях се засилваше. Още веднъж вдишах и издишах дълбоко, но веднага разбрах, че опитът ще се окаже безуспешен.

Те не ти мислят доброто. Усмивките им не са искрени. Те са опасни.

Да извикам. Да го заглуша с истинския си глас. ОСТАВИ МЕ НА МИРА. МЛЪКНИ НАЙ-СЕТНЕ. МЛЪКНИ. МЛЪКНИ.

Нито дума. Дори една-едничка.

Погледите ни с Мълиган се срещнаха. Челото му беше сбърчено, устните изтънени, светлосините му очи ме фиксираха. Осъзнах, че никой в това помещение не може да ми помогне реално. Трябваше да се махна. Незабавно. Да отида в тоалетната, в офиса си, у дома, все едно къде. Чисто и просто да се махна. Те очакваха договор, очакваха идеи и предложения, а след като не бях в състояние да ги формулирам, очакваха поне обяснение за поведението ми. Извинение. Не можех да им дам нищо от това. Нямах сили. Нямах какво да кажа. Мимолетно колебание, после бавно се надигнах, избутах стола си назад и се изправих. Краката ми трепереха.

Какво правиш?

– Джулия, за бога, какво става с теб?

Взех документите си, обърнах се и тръгнах към вратата. Мълиган извика нещо, но не разбрах какво каза.

Отворих вратата, излязох и леко я притворих след себе си.

Ами сега?

Минах покрай тоалетните, през коридора до офиса си, сложих папката на бюрото, взех палтото си, пъхнах писмото на Ю Ба в чантата и без да бързам и да изрека и дума, напуснах кантората.

Още не подозирах, че без да го осъзнавам, бях поела по пътя.

В този мразовит, безоблачен есенен ден от седмицата преди Деня на благодарността.

Тя вече не помнеше всяка подробност. Теглеща болка в корема, отначало лека. Болка, която не изискваше специално внимание. Седеше до прозореца и гледаше навън. Безоблачна утрин. Под тях се простираше Хартфорд.

Теглещата болка се усили. Неприятна, но вероятно напълно нормална за първите седмици. Така вярваше. Искеше да вярва.

Никой не я беше предупредил. Никой не ѝ беше казал какво е заложено на карта. Или беше? Да се щади. Да избягва стрес и вълнение. Никакъв алкохол. Дежурните лекарски приказки, така си помисли. По възможност да не лети. По възможност. Не „в никакъв случай“.

Ню Йорк – Бостън. Полет, продължаващ по-малко от час. Какво толкова можеше да се случи?

Естествено, би могла да вземе и влака. Пет часа. Мина й през ума. Срещата беше в десет и нямаше как да се отложи. Трябваше да замине предната вечер. Усложнения и губене на време.

По възможност. Не „в никакъв случай“. Чуваме само онова, което искаме да чуем.

Ретроамниален хематом. Нямаше никаква представа какво означава този термин. Кръвонасядане зад матката. В ушите й това не прозвуча тревожно, макар лицето на лекаря да разказваше друга история. За която тя не искаше и да знае. Кръвонасядането си е кръвонасядане и нищо опасно, помисли си, независимо къде беше.

Кога започва животът? С акта на оплождане? При раждането? Някъде между двете. Но кога?

Беше ли извършила убийство? Беше ли поне допускала вероятността за смърт? Примирително? Лекомислено? Или всичко бе своеволие на природата? Кой имаше отговор на тези въпроси? Кой би дръзнал да стане съдник?

На девет седмици. Колкото кибритена клечка. Естествено, неспособно да живее. Все още не. И въпреки това.

Почувства, че нещо не е в ред. Лек проблем с налягането в кабината. Никаква причина за тревога, каза пилотът и се извини за евентуалния дискомфорт. Започнаха да се снижават и няколко минути по-късно всичко премина. Остана само влагата между краката й. Сякаш бе изляла в скута си чашка топла вода. И още една.

След като кацнаха, се хвана за корема. Беше последната, напуснала самолета, пътят й я отведе първо в тоалетната. И там приключи.

Едно обещание – колкото кибритена клечка.

Липса на живот, ала надежда за живот.

3.

Калау, девети ноември

две хиляди и шеста година

Скъпа ми сестричке,

Надявам се, че това писмо те заварва бодра и в добро здраве. Моля да ми простиш за дългото мълчание, не помня вече кога за последен път намерих време да ти напиша няколко реда. Дали беше през жаркото лято, или още преди да се смени посоката на мусона?

Цяла вечност като че ли мина оттогава, без нещо особено да се случи в моя живот или в Калау. Жената на астролога е болна и скоро ще умре, дъщерята на собственика на онази чайна, в която се срещнахме за пръв път, роди син. Един идва, друг си отива, както навсякъде по света, нали? Но тук животът има по-друг ритъм отколкото при теб, помниш ли още? Колкото до мен, принуден съм да призная, че не ми достига въображение да си представя колко бързо се върти твоят свят.

Аз съм добре. Още реставрирам старите си книги, въпреки че с времето ми става все по-трудно и уморително. Очите, скъпа сестричке, очите ми отслабват от ден на ден, полека-лека достигам възрастта на чезнещия зрак. Освен това неприятният навик на дясната ми ръка да потреперва се засилва, което не ме улеснява в залепянето на парченцата хартия върху дупките, пробити от ненаситните вредители. По-рано ми отнемаше три месеца, за да приведа една от книгите си в състояние, позволяващо четене, сега са шест, а за дебелите книги дори повече. Но има ли смисъл, питам се понякога, да се пришпорвам? Ако притежавам нещо в достатъчно количество, това е време. Едва на стари години сме способни наистина да осъзнаем неговата драгоценност, а аз съм богат човек. Но какво съм седнал да те отегчавам със старчески неволи. Ако не обуздая перото си, ще вземеш и да се разтревожиш за брат си, а нямаш никакви основания. Нищо не ми липсва.

При вас сигурно е настъпила есента, прав ли съм? В една от книгите си прочетох, че есента била най-красивият сезон в Ню Йорк. Вярно ли е? Ех, колко малко зная за живота ти.

При нас дъждовният период клони към своя край, въздухът отново е сух и прозрачен, захладва се и не след дълго първата слана ще покрие тревите в градината ми. О, колко ценя тази гледка: нежната белота върху тъмнозелените листа.

Вчера тук се случи нещо странно. Една жена рухнала мъртва под баняновото дърво на голямото кръстовище. Преди това, както ми разказа моята съседка, очевидка на инцидента, избухнала в ридания. Вървяла към пазара заедно със сестра си, поради внезапен пристъп на слабост се облегнала на сестра си и няколко пъти помолила за прошка. По бузите ѝ се стичали едри сълзи, били колкото фъстъци, което ми е трудно да повярвам. Нали знаеш, че тукашните хора нерядко са склонни да преувеличават. Изведнъж се отдръпнала от сестра си, за да последва непознат млад мъж, и все повтаряла име, което никой в градчето не бил чувал. Когато младият мъж, учуден от шума зад гърба си, се обърнал и погледите им се срещнали, жената се вцепенила и се свлякла мъртва на земята. Сякаш я поразила мълния в този ясен, безоблачен ден. Никой не намери обяснение на случилото се. Сестра ѝ, с която от години живееше в усамотение накрай градчето, е неутешима. Двете очевидно нямаха много приятели, а и съседите не знаят нищо, според мен доста необичаен факт, защото иначе знаят почти всичко. Оттогава инцидентът владее разговорите в нашето градче, в чайните и на пазара. Някои хора твърдят, че младият мъж притежавал магически сили и убил жената с поглед. Горкото момче, естествено, отрича всичко и се кълне в невинността си. И сега потърси временно убежище при леля си в Таунги.

А ти, скъпа сестричке? Претърпяха ли развитие сватбените планове, за които така плахо намекна в последното си писмо, или въпросът ми е може би закъснял и вие с господин Майкъл отдавна вече сте женени? В този случай ми остава само да ви пожелаая от сърце всичко хубаво. Винаги съм смятал броевите години, които ми бяха отредени да изживея със съпругата си, за голямо, дори най-голямото щастие.

Ето че писмото ми стана доста по-дълго, отколкото възнамерявах, опасявам се, че това се дължи на старческа бърбривост, и се надявам, че не съм отнел твърде много от времето ти. Ще привършвам, падна здрач, а през последните седмици електричеството в Калаухич го няма. Крушката под тавана ми примигва толкова силно, все едно се кани да изпраща тайни сигнали. Аз обаче предполагам, че предизвестява поредното спиране на тока.

Джулия, скъпа моя, дано звездите, дано животът, дано съдбата са благоразположени към теб. Мисля за теб, нося те в сърцето си, пази се.

С дълбока привързаност

Твой Ю Ба